

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

04.09.2013 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Само интернет прави България по-конкурентоспособна

България продължава да се изкачва в класацията по конкурентоспособност и през тази година, като достига 57-о място от общо 148 страни, като основна причина за това е високото качество на интернет връзките. Наблюдават се обаче и негативни промени в пазара на труда, в състоянието на бизнеса и по отношение на иновациите, а качеството на институциите остава устойчив проблем. Това показва последният Global Competitiveness Report 2013-2014 на Световния икономически форум. Данните бяха оповестени от официалния партньор за България - Центъра за икономическо развитие (ЦИР), ден преди да излезе световният доклад. Макар че през тази година страната ни не успява да постигне миналогодишния си скок с 12 позиции до 62-ро място, тя все пак отчита добри резултати, като изпреварва няколко членки на ЕС - Кипър, Словения, Унгария, Румъния, Словакия и Гърция.

Силни страни

Изследването се базира на 12 фактора, като основната причина за по-доброто представяне на страната през тази година е изкачването в класацията по показателя технологична готовност - от 52-ро на 44-то място. Високата позиция не е изненада, като се има предвид, че този фактор включва няколко индикатора, всички свързани с достъпа и качеството на интернет връзките. Според изследването 55.1% от българите са потребители на глобалната мрежа, което нарежда страната на 55-о място, а по абонати на широколентов интернет (17.6 на 100 души) страната е на 38-а позиция. За пореден път България заема най-високо място (30-о) по макроикономическа стабилност. Причините за това са добрите показатели за управление на държавния дълг, ниският бюджетен дефицит, нивото на спестяванията (23.2% от БВП) и ниската инфлация (2.4%).

Слаби страни

В същото време за разлика от миналата година, когато страната отчете по-високи резултати по всички фактори за конкурентоспособност, през тази година се наблюдават и негативни промени. По-ниска е оценката на пазара на труда, където България отстъпва от 49-о на 61-во място. Проблемите са свързани с високата безработица, ниската производителност и най-вече с капацитета на страната да привлича и задържа талантиливи млади хора, където страната е на дъното на класацията.

Ефектът от икономическата криза се усеща и в оценката за състоянието на българския бизнес, където България заема едва 106-о място (97-о в миналогодишния доклад). Много слабо са развити и клъстрейте (108-о място). Единственото конкурентно предимство остава евтината работна ръка. Освен традиционните пречки за бизнеса като корупция, неефективна администрация и затруднен достъп до финансиране през последната година като проблем се отчита и политическата нестабилност.

България отстъпва чувствително и по иновации - от 92-ро на 105-о място. Според изследването фирмите имат много нисък потенциал за внедряване на иновации (103-та позиция), разходите за научно-развойно дейност са крайно недостатъчни (107-о място), а оценката за сътрудничеството между образование и бизнес отвежда страната на 117-а позиция. Като остър проблем в анализа се посочва липсата на достатъчно инженери.

Решаващ фактор

Обезпокоителен, макар и неизненадващ е фактът, че България остава назад в класацията по качество на институциите (107-о място). На-слабо се представя съдебната система (123-та позиция). Страната получава негативни оценки и заради наличието на множество бизнес регулации (105-о място), недостатъчната прозрачност на държавните политики и слабото доверие в политиките (97-о място). От ЦИР посочват, че институциите категорично са факторът, който има най-сериозен негативен принос за ниската конкурентоспособност на българската икономика. Според анализаторите до голяма степен проблемът може да се реши с въвеждането на електронно правителство.

✓ И ОИСР видя съвземане на европейската икономика

Организацията повиши прогнозите си за трите "мотора" на континента

След като публикуваните в понеделник индекси на Markit за поръчките, отчитани сред мениджърите в производствения сектор (PMI), отбелязаха ръст на промишлената активност в еврозоната за втори пореден месец и с най-голям темп от повече от две години насам, във вторник и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) подобри перспективата си за Европа.

Според есенната прогнозата на ОИСР (която се прави два пъти годишно) Старият континент най-накрая се връща на пътя на възстановяването, съобщи Reuters. Що се отнася до развитите икономики – водени от стабилния растеж на САЩ,

техните перспективи постепенно се подобряват. Забавянето в много от развиващите се страни обаче ще се окаже спирачка към бърз глобален ръст и за момента той ще си остане слаб.

"С две думи, напредналите икономики растат повече, а развиващите се икономики – по-малко", обобщил главният икономист на ОИСР Пиер Карло Падоан.

Завръщане

Европа, която през последните години водеше тежка борба с дълговата криза и съответно беше основна тежест пред глобалния ръст, най-после се осмелява да погледне напред и нагоре. Във вторник ОИСР повиши прогнозите си за растежа на трите най-големи икономики на континента. Тази на Германия ще нарасне с 0.7% през 2013 г., което е подобрене на перспективата от 0.4% през май. При Великобритания скокът е още по-видим – от 0.8% при пролетните предвиждания до 1.5% сега. Корекцията за Франция е може би най-добрата новина, тъй като икономиката ѝ е прескочила от 0.3% свиване на 0.3% ръст.

По света

Щатите продължават да водят в глобален мащаб, като тази година американската икономика ще нарасне с 1.7%. Това е лека корекция надолу от прогнозираните през май 1.9%, но въпреки това добрият темп се запазва. Поради тази причина ОИСР отправя препоръка към Федералния резерв да започне с дългоочакваното намаляване на изкупуването на облигации. Разхлабването на валутните политики беше основната мярка на централната банка на страната за съживяване на закъсалата ѝ през 2008-2009 г. икономика.

Препоръката на организацията към Европейската централна банка обаче е малко по-различна. ЕЦБ трябва да запази възможността за намаляване на лихвите, в случай че темпът на възстановяване отново се стопи, казват от ОИСР. Според Падоан при продължаващите трудности на южноевропейските държави е по-добре хлабавата валутна политика там да се запази. Прогнозите сочат, че през тази година италианската икономика например ще се свие с 1.8%. Благодарение на мащабните валутни стимули, отпуснати от японската централна банка, икономиката на азиатската държава ще нарасне с 1.6%. Липсата на промяна в прогнозата на ОИСР за страната от май месец насам може да се тълкува като знак, че агресивните мерки на премиера Шиндзо Абе дават резултат.

И въпреки че големите световни икономики се съвземат, забавянето в много от развиващите се страни вероятно ще попречи на по-сериозния глобален растеж. Голямото изключение сред тях е Китай, чийто ръст до края на годината ще се ускори до 7.4%.

Вестник Стандарт

✓ За 4 години държавният дълг скочи с 2 млрд. евро

Държавният дълг нарасна с 2,15 млрд. евро за последните четири години и към края на юли е 6,9 млрд. евро, сочат данните на Министерството на финансите. В същото време фискалният резерв на държавата е намалал с 2,14 млрд. лв. до 5,57 млрд. лв. Така общо от увеличението на дълга и намалението на наличните пари на правителството фискалната позиция на хазната за четири години се е влошила с 4,2 млрд. лв.

Фискалният резерв на страната трябва да бъде 4,5 млрд. лв. в края на годината, пише в закона за държавния бюджет. В същото време обаче именно през последните месеци на годината са най-големите разходи на държавата, тъй като тогава по традиция хазната разплаща голяма част от текущите си задължения към бизнеса. Сега правителството на Пламен Орешарски иска да изчисти дори старите дългове на бюджета към частните фирми, които са останали неразплатени през последните години, както и да ускори връщането на ДДС. Целта е да се влеят пари в икономиката и да се намали междуфирмената задлъжнялост. Именно затова, както и за да се повиши размерът на фискалния резерв, в актуализацията на бюджета беше записано, че хазната може да пусне допълнителен дълг от 1 млрд. лв. през тази година.

В понеделник беше проведен аукцион, на който изключително успешно бяха емитирани едногодишни държавни ценни книжа с номинал 300 млн. лв. Постигнатата доходност на аукциона беше само 0,6%. Министерството на финансите успява да намери финансиране на вътрешния пазар при изключително добри условия. Именно затова през последните четири години се увеличава предимно вътрешният държавен дълг на страната - с 1,77 млрд. евро до 3,2 млрд. евро. В същото време външният дълг е нараснал само с 375 млн. евро до 3,7 млрд. евро, сочат данните на МФ. В края на юли държавният дълг е само 17,1% от БВП на страната. По този показател България е на второ място сред страните в ЕС, като ни изпреварва само Естония.

Валутна структура на държавния дълг

52% в евро

33,8% в левове

12,8% в щатски долари

1,4% в други валути

По данни на МФ

✓ Край на поръчките за "наши хора"

Даниела Бобева изпрати ремонтирания ЗОП на депутатите

Изцяло обновеният Закон за обществените поръчки (ЗОП) вече е депозиран в парламента. Очаква се депутатите да се заемат с него веднага след лятната си ваканция. Ще припомним, че той бе едно от първите ангажименти, поети от вицепремиера Даниела Бобева още с встъпването ѝ на поста. Първоначалните идеи и насоки за променяне на тестовите бяха подготвени в къси срокове и предложени за обсъждане на депутатите от икономическата и бюджетната комисия още през юли. Тогава бяха призовани браншовите организации, синдикатите, неправителственият сектор, както и всички граждани да дадат своите предложения как най-добре да се регулират обществените поръчки. Все още това може да стане, тъй като новите текстове са публикувани в интернет страницата на правителството. Предстои те да бъдат подложени на коментари от депутатите, които пък би трябвало да се съобразят с желанията на своите избиратели.

Документацията не се купува, има я в нета

Преодоляването на корупционните практики е едната от главните задачи на промените в ЗОП. Самият факт, че новите поправки предвиждат да се огласяват договорите и условията на обществената поръчка, вече са крачка в тази посока. Създаването на профил на купувача и публикуването му в интернет на сайта на възложителя е едно от първите неща, с които се изнасят на светло всички изисквания и условия по поръчката. Освен това възложителят се задължава да го поддържа редовно за своя сметка. Според чл. 28 именно с публикуването на цялата документация в профила на купувача, включително и формулярите за кандидатстване, отпада задължението да се купува документацията за участие. За да се избегне досегашната повсеместна практика поръчките да се правят "за наши хора", на възложителя се забранява да включва условия или изисквания, които дават предимства, необосновано ограничават участието или не са съобразени с предмета и количеството на обществената поръчка. Той няма право например да изисква юридическа специализация на персонала, ако заданието е за доставка на електроматериали. Това е записано в чл. 25, ал. 5 в проекта.

Гаранция за малките участници

Създаването на нов чл. 25а, който дефинира изискването обществени поръчки за строителството на стойност над 2,640 млн. лв. да определя и дял за подизпълнители в размер не по-малко от 30% и не повече от 70% от стойността на поръчката е пък другата заявена мисия на поправките в закона - да се дава възможност и на малките фирми да участват като подизпълнители. Антикорупционната насоченост е в изискването пълният набор документи за участие да се публикуват в профила на купувача още в първия работен ден след публикуването на обявлението за поръчката. Както и там да се нанасят всички последващи поправки и изменения в условията.

Възложителят слага таван на цената

Като част от прозрачността на процедурите и в същото време против корупционните практики е изискването възложителят да определя във всички случаи прогнозната стойност на обществената поръчка. Това ще помогне да се упражнява последващият контрол, за да не се променя тя в процеса на изпълнение, се казва в мотивите, които придружават проектопромените на ЗОП. Това е и ориентир при кандидатстването за участие - фирмите трябва да са наясно още в началото за параметрите и да не ги надвишават.

Конкурентите с параф на спечелилата оферта

При отварянето на ценовите оферти пък се предвижда да присъстват всички участници в процедурата и всички кандидати. Всеки, който не е спечелил, има право да сложи подписа си под всяка страница на ценовата оферта. Което пак е антикорупционна мярка - така се гарантира, че документът няма да бъде сменен впоследствие със записване на по-високи от спечелилите цени. Вносителите се надяват законовите поправки да утвърдят един много важен критерий - този за икономически най-изгодна оферта, който е едно от най-важните условия за справедлив процес при поръчките. Критерий, с който ще може да се постига най-добро съотношение между количеството свършена работа и цената. В този дух са промените в чл. 28, ал. 1, т. 7, ал. 2 и новия чл. 37а.

Чиновниците си търсят служебни бележки

Не по-малко важно е намаляването на бюрокрацията при събирането на документи и оформянето им. Може би хората от бизнеса ще се зарадват най-много на тези промени. С тях се въвежда дългоочакваният принцип, който забранява на администрациите да изискват от кандидатите и участниците доказването на обстоятелства, които се съдържат в публични регистри, или на данни, които са вече събрани или създадени от държавен орган, пише в мотивите на носителите. Дори и само това предложение, ако бъде възприето, е в състояние да облекчи неимоверно излишните бюрократични затормозявания при подготовката на участниците под формата на изисквания за представяне на документи, които са известни на администрацията или за чието съдържание тя би могла да се информира по служебен път, обосновават се носителите.

Бизнесът: Законът е добър, лобитата да не се месят

От бизнеса вече проявяват интерес към ремонтирания закон. Намеренията на вицепремиера Бобева и на неговите автори да се даде възможност на малките и средните предприятия да участват на равна нога с големите и да не бъдат подлагани на корупция и "извиване на ръце" са оценени и приети от предприемачите още с излизането на новите текстове. Опасенията обаче са добрите намерения да не бъдат провалени при поправките в парламента - както в комисиите, така и в пленарна зала, споделят собственици и мениджъри на родни фирми. Лобитата на досегашните "абонати" за обществени поръчки няма да се дадат лесно, допълват те. Надяваме се, че обсъжданията и промените в текстовете също ще бъдат огласявани, казват от бизнеса.

✓ **Чобанов прогнозира 1.8% икономически растеж догодина**

Министърът на финансите Петър Чобанов очаква икономическият растеж в България през следващата година да е 1.8 на сто. Прогнозата му се основава на това, че през 2014 г. вътрешното търсене ще се увеличи в резултат на подобряване на бизнес средата, което ще привлече повече инвестиции в икономиката.

Думите на министъра са в интервю пред агенция "Ройтерс", дадено в словенския град Блед, където Чобанов участва Консултативния съвет на Центъра за високи постижения в областта на финансите, в рамките на Осмия стратегически форум.

"Не предвиждаме оряване на бюджетните разходи. Опитваме се едновременно да поддържаме добра фискална политика и да стимулираме растежа", казва още Чобанов.

Медията съобщава, че според последните прогнози на финансовото ведомство, които ще бъдат обявени по-късно този месец, очакваният икономически растеж за 2013 г. ще бъде около 0.6-0.8 на сто при очакван по-рано 1 процент.

Чобанов коментира, че намалението на прогнозата се дължи на неблагоприятните условия за правене на бизнес в България, а и в целия Европейски съюз, както и на политическата нестабилност в страната, които са принудили българите повече да спестяват, а по-малко да харчат.

Има обещаващи сигнали и за втората половина на годината заради добрия туристически сезон и очакваните положителни данни за земеделския сектор.

Министърът не посочва конкретни данни, които се очаква да залегнат в бюджетната рамка за следващата година, но обяснява, че заради очакваното подобрение на икономическите условия бюджетът ще има по-нисък дефицит в сравнение с тази година.

"Финансовата консолидация е базирана на подобреното състояние на икономиката и прилагането на някои мерки, за да се подобри събираемостта на данъците", посочва още министърът на финансите.